

CZU: 615.15:617.711-002-085

**ROLUL FARMACISTULUI ÎN MANAGEMENTUL CONJUNCTIVITELOR
THE ROLE OF THE PHARMACIST IN THE MANAGEMENT OF CONJUNCTIVITIS**

Corina Scutari*, Ludmila Diaconescu

Catedra de farmacologie și farmacie clinică,

Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” din Republica Moldova

Autor corespondent*: corina.scutari@usmf.md

Abstract. Conjunctivitis is the most common cause of red eye in primary care. A retrospective, observational study was carried out, with the analysis of 63 medical records of patients diagnosed with conjunctivitis. In order to evaluate the patients regarding the appreciation of conjunctivitis treatment methods, we conducted their questionnaire. According to the analysis of the medical records, the local treatment of bacterial conjunctivitis consisted predominantly in the administration of tetracycline ointment (35%), ofloxacin ophthalmic solution or ointment (41%), sol. Sofradex and sulfacetamide solutions (30%). Based on the questionnaires, it was found that approximately 69% of the participants used the pharmacist's recommendations before going to the doctor, eye drops and eye hygiene being among the most used products. Almost 91% of respondents saw improvements in symptoms after using pharmacist-recommended products.

Keywords: conjunctivitis, treatment, questionnaires, pharmacist, medical records.

Rezumat. Conjunctivita este cea mai frecventă cauză de ochi roșii în asistența medicală primară. A fost efectuat un studiu retrospectiv, observațional, cu analiza a 63 fișe medicale a pacienților, diagnosticați cu conjunctivită. În scopul evaluării pacienților referitor la aprecierea metodelor de tratament a conjunctivitelor, am efectuat chestionarea lor. Conform analizei fișelor medicale, tratamentul local al conjunctivitelor bacteriene a constatat preponderant în administrarea unguentului de tetraciclină (35%), a soluției sau unguentului oftalmic cu ofloxacină (41%), sol. Sofradeks și soluției cu sulfacetamidă (30%). În baza chestionarelor efectuate, s-a constatat că aproximativ 69% dintre participanți au apelat la recomandările farmacistului înainte de a merge la medic, picăturile oftalmice și igiena oculară fiind printre cele mai utilizate produse. Aproape 91% dintre respondenți au observat îmbunătățiri ale simptomelor după utilizarea produselor recomandate de farmacist.

Cuvinte cheie: conjunctivită, tratament, chestionare, farmacist, fișe medicale.

INTRODUCERE

Conjunctivita reprezintă un grup de afecțiuni inflamatorii ale conjunctivei de cauză variabilă: bacteriană, virală, alergică, fungică și iritativă, care se prezintă sub numeroase forme clinice, de la o inflamație ușoară, cu manifestări discrete, până la inflamații accentuate, însoțite de complicații [8].

Conjunctivita este cea mai frecventă cauză de ochi roșii în asistența medicală primară. Cele mai comune 3 tipuri de conjunctivită sunt virale, alergice și bacteriene și se pot prezenta fie în forme acute, fie cronice. Vârsta pacientului, perioada anului și rezultatele examinării fizice sunt esențiale pentru a distinge diferitele tipuri de conjunctivită [1, 3].

De menționat, că principiile actuale de tratament pentru conjunctivita infecțioasă și noninfecțioasă includ grupele de medi-

camente antimicrobiene, antihistaminice, antiinflamatoare și imunomodulatoare, împreună cu o nouă generație de substanțe medicamentoase, care sunt în prezent în curs de investigare pentru utilizarea potențială a acestora în managementul conjunctivitei [4].

Majoritatea dintre pacienții de îngrijire primară cu conjunctivită infecțioasă sunt tratați cu antibiotice, deși în doar 30%, există o cauză bacteriană. În urma studiului efectuat, cultura bacteriană a fost pozitivă în 36,3%. Astfel, un indice de diagnostic precis pentru a distinge conjunctivita bacteriană de cea virală poate ajuta la reducerea antibioticelor inutile. Acest studiu subliniază importanța validării externe a indicilor de diagnostic a conjunctivitelor [6, 7].

Conjunctivita este o comorbiditate oculară frecventă care afectează aproape ju-

mătate dintre pacienți. De aceea, este important ca farmaciștii să recunoască simptomele, să aprecieze opțiunile de tratament și să știe când este necesară trimiterea la un oftalmolog.

SCOPUL STUDIULUI.

Elucidarea aspectelor contemporane ale particularităților etiologice, clinice și modalităților farmacoterapeutice ale conjunctivitelor.

MATERIAL ȘI METODEDE.

A fost efectuat un studiu retrospectiv, observational, cu analiza a 63 fișe medicale a pacienților, diagnosticați cu conjunctivită, incluși în studiu în perioada ianuarie 2023 - decembrie 2023 în IMSP Spitalul Clinic Republican, secția oftalmologie, precum și în ambulatoriul de specialitate. O parte dintre fișele medicale a pacienților diagnosticați cu conjunctivite (forme mai severe, asociate cu alte patologii oftalmologice concomitente) au fost internați în spital, iar cei cu forme ușoare și moderate au fost monitorizați în practica de ambulator.

Un alt studiu s-a desfășurat folosind un chestionar formulat simplu și coerent, iar participarea a fost voluntară și anonimă. Chestionarele au fost distribuite către un grup de 300 de persoane, dintre care 150 au fost din România și 150 din Republica Moldova. Procesul de distribuire a chestionarelor a avut loc între 21 noiembrie - 26 decembrie 2023.

Datele au fost colectate folosind metodele moderne de chestionare, utilizând aplicația Google Forms. Acest instrument a permis colectarea eficientă a informațiilor de la respondenți prin intermediul unui sondaj on-line. Datele colectate au fost integrate și conectate automat la o foaie de calcul în format Microsoft Excel pentru analiza ulterioară. Această abordare a asigurat eficiență și ușurință în gestionarea datelor colectate în cadrul studiului.

Completarea chestionarului s-a desfășurat în mod anonim și a inclus un total de

14 întrebări. Datele obținute din chestionare au fost prelucrate și analizate folosind platforma Google Forms, iar Rezultatele au fost reprezentate sub formă de diagrame și scheme statistice.

REZULTATE ȘI DISCUȚII

În baza rezultatelor obținute, am constatat, că cel mai frecvent sunt afectați de conjunctivită persoanele cu vârsta medie de 37,5 ani.

În ceea ce privește formele clinice de conjunctivită, cele mai multe forme diagnosticate au fost cele infecțioase (84%), iar restul pacienților (16%) - au prezentat conjunctivită alergică.

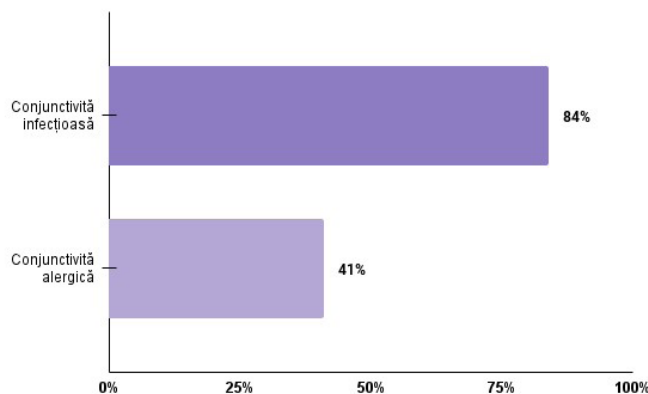

Figura 1. Formele etiologice de conjunctivită

În funcție de varianta morfo-patologică, au fost constatate conjunctivită catarală (8,2%), conjunctivită nodulară (5,3%), conjunctivită foliculară (4,6) și cel mai frecvent - conjunctivită purulentă (81,9%).

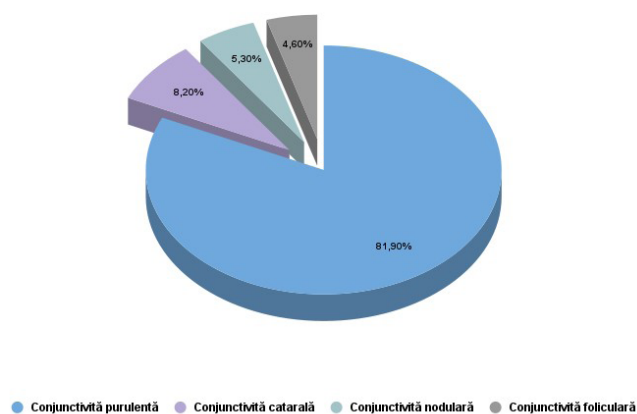
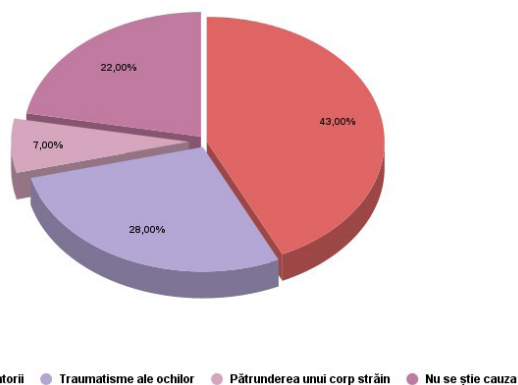
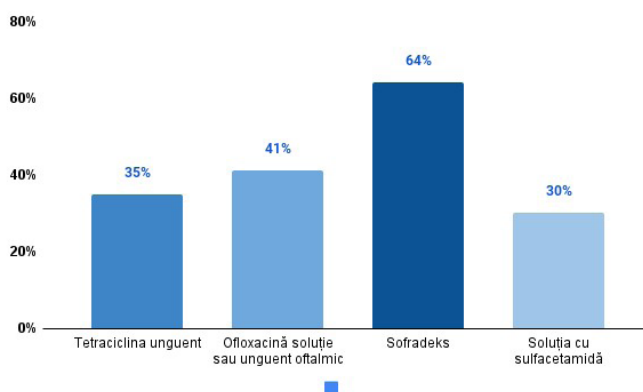

Figura 2. Formele clinice de conjunctivită

Figura 3. Cauzele conjunctivitei infecțioase

Obiectivul principal al terapiei, este de a inhiba creșterea și multiplicarea florei patogene și de a restabili funcționarea normală a ochiului. Tratatamentul unei conjunctivite durează 4-7 zile. Medicii prescriu, de regulă, pacienților cu conjunctivită picături oftalmice cu antibacteriene. Conform studiului efectuat, printre cele mai utilizate medicamente în practica medicală au fost: tetraciclina (35%) sub formă de unguent oftalmic care se aplică de 2-3 ori pe zi, timp de 7-10 zile. Deseori, sunt prescrise fluorochinolonele, de exemplu, soluție 0,3% sau unguent oftalmic de ofloxacină (41%). Soluția cu sulfacetamidă 30% a fost utilizată la 24% bolnavi cu conjunctivită ca agent antibacterian, aplicat până la 6-8 ori pe zi în timpul săptămânii. Sofradeks (framycetină, gramicidină, dexametazonă) (64%) s-a utilizat în conjunctivită atunci, când boala a fost însoțită de o componentă inflamatorie sau alergică pronunțată.

Figura 4. Tratatamentul local al conjunctivitelor bacteriene

În scopul evaluării pacienților referitor la aprecierea metodelor de tratament a conjunctivitelor, am efectuat chestionarea lor. În urma chestionarului, structurat în părți distincte, când a fost evaluat istoricul conjunctivitei, 38,7% dintre respondenți au fost anterior diagnosticați cu conjunctivită, iar majoritatea, 61,3%, nu au fost diagnosticați. La familiarizarea cu informațiile despre conjunctivită și tratament, respondenții au acordat ratinguri variate privind familiarizarea cu informațiile despre conjunctivită și opțiunile de tratament, majoritatea situându-se între nivelurile 2 și 4, indicând o cunoaștere moderată până la bună. Cele mai frecvente simptome au fost înroșirea ochilor, senzația de corp străin și mâncărima, pe când fotofobia ușoară și senzația de arsură oculară au fost simptome mai puțin frecvente. Majoritatea respondenților au indicat că nu suportat simptome în mod regulat sau că au experimentat simptome cu mult timp în urmă. Frecvența simptomelor a fost variată, de la o dată pe lună sau mai des, o dată la câțiva ani. Factorii declanșatori ai conjunctivitei au fost infecțiile virale sau bacteriene și expunerea la polen sau alergeni, sistemul imunitar slăbit și clima-tul fiind, de asemenea, menționați. Aproape 90% dintre respondenți au evaluat competența farmacistului ca fiind bună sau foarte bună în furnizarea de recomandări specifice pentru tratamentul conjunctivitei. Aproximativ 69% dintre participanți au apelat la recomandările farmacistului înainte de a merge la medic. Evaluările experienței cu farmacistul în managementul conjunctivitei au variat între 1 și 10. Peste 50% dintre respondenți au utilizat produse OTC pentru tratamentul conjunctivitei. Picăturile oftalmice și igiena oculară au fost printre cele mai utilizate produse. Medicamentele corticosteroide au fost utilizate de un număr mai mic de respondenți. Aproape 91% dintre respondenți au observat îmbunătățiri ale simptomelor după utilizarea produselor recomandate de farmacist. Un număr semnificativ, 32%, au consultat deja un medic,

În timp ce 36% nu au considerat necesar acest pas, aproximativ 33% intenționând să consulte atât medicul, cât și farmacistul în viitor. De menționat, că 67% dintre respondenți au căutat sfaturi on-line înainte de a merge la farmacie. Importanța datelor obținute în cadrul temei de cercetare este semnificativă, deoarece acestea au fost concepute pentru a oferi o înțelegere mai profundă a rolului farmacistului în evaluarea și gestionarea adecvată a conjunctivitelor.

CONCLUZII

1. Conjunctivita este o afecțiune oculară frecvent întâlnită, care afectează aproape jumătate dintre pacienți, cele mai multe forme diagnosticate fiind cele infecțioase (84%) și alergice (16%).
2. În baza datelor anamnestice ale pacienților, s-a constatat, că cele mai frecvente cauze în apariția conjunctivitei infecțioase, au fost suportarea infecției respiratorii (43%), urmată de traumatismele ochilor (28%), pătrunderea unui corp străin (7%) și altele.
3. Conform analizei fișelor medicale, tratamentul local al conjunctivitelor bacteriene a constatat preponderant în administrarea unguentului de tetracilină (35%), a soluției sau unguentului oftalmic cu ofloxacină (41%), sol. Sofradeks și soluției cu sulfacetamidă (30%).
4. În baza chestionarelor efectuate, s-a constatat că aproximativ 69% dintre participanți au apelat la recomandă-

rile farmacistului înainte de a merge la medic, picăturile oftalmice și igiena oculară fiind printre cele mai utilizate produse. Aproape 91% dintre respondenți au observat îmbunătățiri ale simptomelor după utilizarea produselor recomandate de farmacist.

BIBLIOGRAFIE

1. Susana A. Alfonso, Jonie D. Fawley, Xiaoqin Alexa Lu. Conjunctivitis. In: Prim Care, 2015, nr. 42(3), pp. 325-45.
2. Beatriz Vidal Villegas, Jose Manuel Benitez-Del-Castillo. Current Knowledge in Allergic Conjunctivitis. In: Turk J Ophthalmol, 2021, nr. 51(1), pp. 45-54.
3. W B Jackson. Differentiating conjunctivitis of diverse origins. In: Surv Ophthalmol, 1993, nr. 38, pp. 91-104.
4. Catherine Origlieri, Leonard Bielory. Emerging drugs for conjunctivitis. In: Expert Opin Emerg Drugs, 2009, nr. 14(3), pp. 523-36.
5. Alex H. C. Wong, Stefani S. N. Barg, Alexander K. C. Leung. Seasonal and perennial allergic conjunctivitis. In: Recent Pat Inflamm Allergy Drug Discov, 2009, nr. 3(2), pp. 118-27.
6. Henk C. P. van Weert, Ellinore Tellegen, Gerben Ter Riet. A new diagnostic index for bacterial conjunctivitis in primary care. A re-derivation study. In: Eur J Gen Pract, 2014, nr. 20(3), pp. 202-8.
7. Ibtisham T. Hossain, Priyanka Sanghi, Bitu Manzouri. Pharmacotherapeutic management of atopic keratoconjunctivitis. In: Expert Opin Pharmacother, 2020, nr. 21(14), pp. 1761-1769.
8. <https://www.reginamaria.ro/articole-medicale/conjunctivita>.

ID-UL ORCID AL AUTORILOR

Corina Scutari

<https://orcid.org/0000-0001-5390-5493>